

GANDIA

Els catalans tenim el mal costum d'anar molt poc de turisme al País Valencià. Ens convindria anar-hi més. València és una societat distinta que, per contrast, il·lumina Catalunya. Vaig anar a Gandia per mirar de comprendre millor Ausiàs Marc després d'haver llegit el magnífic assaig en forma de novel·la que va publicar Josep Piera intitulat *Jo sóc aquell que em dic Ausiàs Marc*. També tenia al cap *El segle valencià*, de Víctor Gómez. Gandia, la capital de la Safor, és ara un empori turístic baldat sota el sol —gratacels i blocs de pisos vora de la platja— i adotzenat com bona part de la costa valenciana. Excepte que la platja és llarga, immensa, oberta i els arrosos excel·lents; l'horta de la Safor és un bell jardí certament clivellat de carreteres, d'autopistes, d'autovies i de vies de ferrocarril.

Vull recordar Gandia a través de la memòria d'Alfons el Vell, duc de Gandia, que féu construir el Palau Ducal; de Pere March, que projectà el monestir de Sant Jeroni de Cotalba i d'Ausiàs Marc, que deu ser un dels primers infectats de literatura que en la vessant pràctica féu bastir l'assut de Beniarjó per regar millor els camps de la seua senyoria. El millor poeta del seu segle, com diu Piera. La novel·la de Piera fa veure aquest món precís de la segona meitat del XV, que després s'esvaí. Totes les coses dels humans s'esvaeixen, però, en aquest cas, és més dramàtic perquè sembla que sigui la cresta d'una onada, un punt escumós de pura gràcia agrícola i marítima, que és la poesia de Marc.

Vull recordar les nits de lluna als turons i els matins frescos al sol de Gandia. A l'hotel quasi buit on estava (un projecte ambiciós que s'havia anat deixant: ara una rajola trencada, ara una porta que no s'obre bé, ara un ventilador que fa soroll...) es tornava un emblema de cert turisme de la democràcia: desmanegadet i orejat. Hi vaig anar amb una guia que proposava un itinerari per "descobrir els clàssics", o sigui Ausiàs Marc. I em vaig trobar una societat que va a un altre rotllo. Els clàssics, per als valencians, són els Borja. A mi tot allò em va semblar molt estimulants. Al Palau Ducal de Gandia el guia ens va explicar la vida d'un sant que es féu jesuïta: Sant Francesc de Borja. Va oblidar del tot els clàssics valencians. I jo furgant darrere les ombres.

PALAU DUCAL.
Vull recordar Gandia a través de la memòria d'Alfons el Vell, duc de Gandia, que féu construir el Palau Ducal.